

Generální ředitelství pro komunikaci

Ředitelství C – Ředitelství pro vztahy s občany

ODDĚLENÍ PRO SLEDOVÁNÍ VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

Brusel 27. března 2009

EVROPSKÉ VOLBY 2009

Eurobarometr Evropský parlament (EB Standard 71) – jaro 2009

Analytická syntéza

Populace: EU 15+

Rozsah: EU 27 (27 218 evropských občanů)

Doba práce v terénu: polovina ledna – polovina února 2009

TNS Opinion

Výsledky tohoto průzkumu o volbách musí být **posuzovány v souvislosti s aktuálním mezinárodním děním.**

Průzkum v terénu (leden–únor) se totiž časově kryl s velmi sledovanou mezinárodní událostí: nástupem Baracka Obamy do úřadu, zveřejněním jeho prvního programu na oživení ekonomiky, situací v Gaze atd.

Předchozí průzkum (EB/EP 70) proběhl ve znamení aktuálního mezinárodního dění, kdy Evropská unie a jejím prostřednictvím Evropský parlament byly v médiích více přítomny. Uprostřed finanční krize za francouzského předsednictví byla Evropská unie předním hráčem při hledání naléhavých odpovědí. V tomto období probíhala v Evropském parlamentu řada rozprav, které tak zlepšovaly viditelnost Parlamentu u evropských občanů.

Je třeba zachovat několik hlavních tendencí:

- ⇒ **Témata kampaně: nezaměstnanost** je tématem, které má stát podle Evropanů v centru evropských předvolebních debat. Tento výsledek potvrzuje i výsledek průzkumu k hospodářské a finanční krizi (EB 71), který odhaluje, že Evropané jsou velmi znepokojeni současnou a budoucí situací.
- ⇒ **Úroveň informovanosti o volbách:** ve srovnání se dvěma posledními průzkumy se potvrzuje lepší **znalost** data voleb. Naopak **zájem** o volby se nevyvíjí a pravděpodobnost, že občan půjde nebo nepůjde volit, zůstává stejná.

Důvody, které motivují výběr voliče (zkušenosti kandidátů na úrovni evropské i vnitrostátní, programy atd.), i důvody, které voliče vedou k neúčasti ve volbách, jsou prakticky totožné s důvody, které byly analyzovány v průzkumu EB/EP 69 (jaro 2008). Podrobně jsou uvedeny v poznámce „Přibližné výsledky“, která je součástí tohoto analytického shrnutí.

- ⇒ **Role Evropského parlamentu: názor se polarizuje** s tím, jak se blíží volby. Prakticky polovina Evropanů si přeje, aby hrál významnější roli, zatímco 1/6 prohlašuje opak. Počet odpovědí „neví, bez odpovědi“ klesá.
- ⇒ **Četnost výskytu Evropského parlamentu v médiích:** klesá z důvodu výše uvedených mezinárodních souvislostí.
- ⇒ **Evropský parlament a očekávání evropských občanů:**

- V popředí politik, které má podle občanů Parlament nejčastěji obhajovat, je otázka **zvýšení ochrany** spotřebitele a veřejného zdraví a lepší **koordinace** hospodářských, rozpočtových a daňových politik.

Vzhledem k tomu, že předním tématem kampaně je nezaměstnanost, je naprosto zřejmé, že jsou často zdůrazňovány oblasti spojené s **každodenním a osobním životem** Evropanů. Z toho vyplývá **požadavek na zvýšenou ochranu na žebříčku EU** v souvislosti s krizí, o níž nyní nikdo neví, kdy skončí.

Zároveň bylo v těchto výsledcích zjištěno, že **mezinárodní role EU je vnímána v očích evropských občanů jako méně významná**. V současné době si více občanů přeje, aby se Unie zabývala především každodenními problémy.

- **Na úrovni hodnot** je na prvním místě stále ochrana **lidských práv ve světě**, která získala 4 procentní body. Velkou mírou k tomu jistě přispívají mezinárodní souvislosti poznamenané vyhrocením některých konfliktů a většími represemi v některých oblastech světa.

To je jistě i důvod, proč se na čtvrtém místě (30 %) mezi hodnotami, které má Parlament obhajovat jako věc přednostní, nachází **svoboda projevu**, jež byla hodnocena poprvé.

Čtenář najde podrobnější průzkum výsledků rozdělený podle zemí a podle sociálně demografických kategorií v poznámce „Přibližné výsledky“.

V závislosti na jednotlivých otázkách položených v průzkumech byla vypracována srovnání mezi tímto průzkumem EB/EP 71 a průzkumy EB/EP 68 (září–listopad 2007), 69 (březen–duben 2008) a 70 (říjen–listopad 2008).

I. Témata kampaně

Ještě zřetelněji než při předchozích dvou průzkumech je možné zaznamenat, že Evropané přikládají větší význam tématům majícím přímou spojitost s jejich každodenním životem než globálním tématům. Jasně vystupují do popředí tři kategorie a je provedeno srovnání s průzkumem EB/EP 69 z jara 2008, který proběhl před rokem.

a) Hospodářské a sociální obavy spojené se situací jednotlivců, mezi 32 a 57 %:

Tato trojice je stále stejná: nezaměstnanost s 57 % (+ 10 % oproti EB/EP 69), hospodářský růst s 52 % (+7 %), inflace a kupní síla se 40 % (-1 %).

V tomto rámci získávají obecná nebo dlouhodobá témata o mnoho méně odpovědí: zachování evropského sociálního modelu 11 % (-1 %) a budoucnost důchodů 32 % (=).

b) Obavy spojené s celosvětovou kolektivní bezpečností, mezi 23 % a 29 %:

Za jediný rok zaznamenala tato problematika v očích Evropanů silný pokles.

Ve srovnání s EB/EP 69 jsou výsledky: zločin 29 % (-8 %), bezpečnost dodávek energií 27 % (nové), boj proti změnám klimatu 26 % (-7 %), imigrační politika 24 % (-8 %), terorismus 24 % (-9 %), bezpečnost potravin 23 % (nové).

c) Některé politiky EU a její instituce, mezi 10 % a 19 %.

Tato témata vyplývají z rozvrstvení odpovědí na obavy v hospodářské a sociální oblasti: zemědělství 19 % (-2 %), Euro 13 % (-4 %), pravomoci a kompetence evropských institucí 10 % (-2 %), evropské hodnoty a identita 10 % (-2 %).

II. Informovanost o volbách

a) Lepší znalost termínu

- Za rok se znalost termínu zdvojnásobila. Rok 2009 uvedlo 32 % respondentů oproti 16 % před rokem. Měsíc červen uvedlo 16 % oproti 4 % před rokem (EB/EP 69).

Pro srovnání, před pěti lety znalo přesný termín voleb, červen 2004, jeden měsíc před volbami jen 36 % respondentů, zatímco v letošním roce zná pět a půl měsíce před volbami měsíc voleb 16 %.

- 62 % respondentů uvádí, že neví, kdy se budou konat příští evropské volby, oproti 75 % před rokem.
- 6 % nakonec uvádí jiný termín.
- Stejně jako v předchozích průzkumech lze zaznamenat velmi jasné sociálně demografické rozdíly. 57 % mužů odpovídá „nevím“, oproti

66 % žen. Z nejmladších respondentů (mezi 15 a 24 lety) odpovídá 69 % „nevím“.

b) Úroveň zájmu, která zůstává stabilní

Zájem, který mají Evropané o evropské volby, je stejná jako v předchozí vlně průzkumu Eurobarometr (podzim 2008/EB/EP 70): **44 % prohlašuje, že se o evropské volby zajímá, naproti tomu 53 % se nezajímá.**

c) Úroveň mobilizace, která zůstává stejná

Poměr občanů, kteří prohlašují, že mají či nemají v úmyslu jít k volebním urnám, je naprosto stejný jako před 6 měsíci (EB/PE70): **34 % Evropanů prohlašuje, že určitě půjde volit, zatímco 15 % prohlašuje, že naprosto jistě volit nepůjde.**

V žádném případě nelze z těchto údajů vyvozovat, že se jedná o míru účasti. Pět a půl měsíce před volbami totiž občané vždy odpovídají podle svých názorů (na otázku odpovídají v souvislosti, která se netýká voleb). O volbách začínají přemýšlet až v okamžiku, kdy je zahájena předvolební debata, tedy víceméně dva měsíce před termínem voleb.

III. Znalost EP z médií a znalost fungování a kompetencí EP

a) Znalost EP z médií

- Jak bylo naznačeno v úvodu, **znalost Parlamentu z médií je přímo spojena s viditelností Evropské unie** v průzkumech uskutečněných mezi občany. Není proto překvapující, že klesla **ze 44 % v EB/EP 70 na 36 %**. Počet Evropanů, kteří neznají Parlament z médií, stoupl na 60 % oproti 53 % v předchozím průzkumu. Rozdíly mezi členskými státy jsou značné. Dosahují až 43 procentních bodů.
- Respondenti, kteří znají Parlament z médií, byly poté dotazováni na to, jak **vnímají** to, co četli, viděli nebo slyšeli: **44 % z toho má dobrý dojem, 32 % nemá ani dobrý ani špatný dojem a 21 % má spíše špatný dojem.**

b) Znalost způsobu jmenování, fungování a kompetencí EP

- Na otázku, zda jsou členové Parlamentu voleni přímo občany, odpovědělo 53 % Evropanů ano oproti 48 % před rokem; 23 % odpovědělo ne a 24 % nevědělo.
- Způsob rozdělení křesel v zasedacím sále je lépe známý, než před rokem. 36 % Evropanů totiž odpovědělo, že v závislosti na „politické orientaci“, oproti 33 % (EB/EP 68). 36 % uvedlo, že podle „státní příslušnosti“, oproti 44 %.
- Mají členské státy stejný počet členů v Evropském parlamentu? 48 % odpovídá ne, 20 % ano, 32 % neví.
- Je rozpočet stanovován společně Evropským parlamentem a členskými státy? 54 % odpovídá ano, 12 % ne a 34 % neví.
- Je legislativa přijímána společně Parlamentem a členskými státy? 53 % ano, 16 % ne, 31 % neví.

IV. Role EP

a) Jaké je vnímání jeho současné role?

Evropané vnímají, že role Evropského parlamentu za posledních deset let vzrostla. Toto vnímání bylo před rokem o něco silnější (EB/EP 68). 42 % respondentů odhaduje, že posílila, oproti 45 % před rokem, podle 29 % zůstala stejná, oproti 26 %, podle 11 % zeslabila, oproti 8 %.

Rozdíly mezi členskými státy jsou opět velmi výrazné a dosahují 46 procentních bodů: od 18 % do 64 %.

b) Jaká bude jeho role v budoucnosti?

Stejně jako u ostatních otázek lze konstatovat, že názory Evropanů se nyní více liší: 48 % by si přálo, aby EP hrál v budoucnosti důležitější roli (= EB/EP 68); 22 % méně důležitou roli (12 %); 16 % stejnou roli (22 %); 14 % „neví“ (18 %).

Rozdíly mezi členskými státy dosahují 48 procentních bodů: od 27 do 75 %.

V. Důvěra v instituce

Tyto výsledky nevyplývají z průzkumu EB/EP, ale z **EB Standard č. 71 (jaro 2009) provedeného Evropskou komisí**, který by měl být co nejdříve zveřejněn.

- I zde je třeba odpovědi analyzovat v celkové souvislosti **stále silících obav** Evropanů ohledně světové finanční a hospodářské krize a jejich osobní budoucnosti.

V předchozí analýze bylo zjištěno, že Evropané považují nezaměstnanost za téma kampaně č. 1, přejí si, aby Parlament, který bude zvolen, bránil především ochranu spotřebitele a veřejného zdraví a koordinaci hospodářských, rozpočtových a daňových politik. Tento zájem o **zlepšení ochrany** se týká politik, které nejsou ve vlastní kompetenci Evropské unie.

- Ze všech těchto důvodů tedy není překvapivé, že **důvěra v instituce utrpěla významný pokles**.

- **Evropský parlament**: 45 % Evropanů má sklon mu důvěřovat, oproti 51 % v EB 70; 37 % má sklon mu nedůvěřovat, oproti 31 %; 18 % neví (=).
- **Evropská komise**: 42 % Evropanů má sklon jí důvěřovat, oproti 51 % v EB 70; 36 % má sklon jí nedůvěřovat, oproti 30 %; 22 % neví, oproti 23 %.
- **Evropská centrální banka**: 39 % Evropanů má sklon jí důvěřovat, oproti 48 % v EB 70; 40 % má sklon jí nedůvěřovat, oproti 30 %; 21% neví, oproti 22 %.

VI. Priority a hodnoty, které má Evropský parlament obhajovat

a) Priority, které má Evropský parlament podporovat

- **Trojice v čele se výrazně změnila.**
 - **Zlepšení ochrany spotřebitelů a veřejného zdraví** je nyní na prvním místě (v EB/EP 70 bylo na druhém místě). Na prvním místě je uvádí 36 % respondentů oproti 33 % v předchozím průzkumu. Ženy je kladou na první místo v 38 % oproti 34 % u mužů¹.
 - **Koordinace hospodářské, rozpočtové a daňové politiky** se dostává ze šestého místa na druhé místo: 34 % oproti 26 % v EB/EP 70. V tomto případě ji na prvním místě uvádí 36 % mužů oproti 32 % žen.
 - **Společná bezpečnostní a obranná politika, která umožňuje EU čelit mezinárodní krizi.** Nyní je uváděna jako třetí priorita, zatímco v předchozím průzkumu byla na prvním místě: 32 % oproti 36 % v EB/EP 70.
- **Základ politik, které přispívají k hledání lepší světové rovnováhy:**

V tomto smyslu skutečně působí následující tři priority, které si Evropané přejí: boj proti **změně klimatu** a **energetická politika** pro zajištění energetické nezávislosti EU, obě dvě se 30 %; **zemědělství** šetrné k životnímu prostředí a přispívající ke globální potravinové rovnováze s 29 %.

b) Hodnoty, které má Evropský parlament obhajovat

- Tři hodnoty, které Evropané kladou na první místa, jsou stále stejné: **ochrana lidských práv** ve světě s 57 %; **solidarita** mezi členskými státy s 31 %; **rovnost** mužů a žen s 31 %.

Oddělení pro sledování veřejného mínění

Jacques Nancy tel. 02/284 24 85

Nives Zun tel. 02/284 43 99

Elise Defourny tel. 02/284 11 23

Nathalie Lefèvre tel. 02/284 12 26

SuiviOpinionPublique@europarl.europa.eu

¹ Jak ukazuje zpráva EB Flash 266 věnovaná voličkám z hlediska evropských voleb, v souvislosti s vyhrocenou hospodářskou a finanční situací jsou ženy více znepokojeny konkrétními tématy, která jsou jim blízká a jsou součástí jejich každodenního života, než muži.